



УДК 336.71

*О. В. Лук'янець, Черкаський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ*

РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯДУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню основних моделей наглядових систем, що використовуються у світовій практиці, визначенню їх переваг і недоліків та використанню світового досвіду задля вдосконалення організації наглядових і регуляторних систем за фінансовим сектором України.

Ключові слова: секторна модель, модель двох вершин, мегарегулятор, пруденційний нагляд, реформування фінансового нагляду, фінансовий сектор.

Постановка проблеми. Ефективність функціонування фінансової системи, забезпечення її стійкості певною мірою залежать від досконалості системи фінансового регулювання та нагляду за діяльністю структурних елементів фінансової системи. Фінансова криза 2007–2009 років показала наявність недоліків в існуючому нагляді, відсутність єдиних підходів у роботі регуляторів, необхідних для побудови ефективної системи нагляду за фінансовим ринком України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання нагляду та регулювання у фінансовому секторі вивчаються багатьма зарубіжними та вітчизняними науковцями. Функціонування наглядових систем різних країн світу є предметом вивчення таких зарубіжних дослідників, як Брайан Д. Стайеруолт, Р. Джуччі, Г. Герасим, І. Лахмунд, Мартін Чігак, Річард Подпрієра, Томас Роуз, Уна Макдоналд, Мартінес Хосе де Луна. Серед українських науковців цією проблематикою займаються О. Барановський, В. Геєць, І. Лютий, В. Міщенко, С. Міщенко, С. Науменкова та інші. Питання реформування фінансового регулювання та нагляду за фінансовим сектором в Україні досліджуються фахівцями Національного банку України, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України.

Метою статті є дослідження основних моделей наглядових систем, що використовуються у світовій практиці, визначення їх переваг і недоліків та використання світового досвіду задля вдосконалення організації наглядових і регуляторних систем за вітчизняним фінансовим сектором.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи особливості функціонування національних фінансових систем, що зумовлені історичними



умовами економічного розвитку та державотворення, рівнем політичної та фінансової культури, національними традиціями, специфікою законодавства, світова практика виділяє три основні моделі наглядових систем: секторну, за завданнями та модель єдиного нагляду.

Секторна модель нагляду передбачає наявність окремого наглядового органу і чітке виконання ним наглядових функцій за окремим сектором: банківським, страховим, фондовим. Слід зазначити, що з 2000 до 2003 року від секторної моделі нагляду відмовилися 13 країн Європи, зокрема 9 країн – у 2000 році. Однак, незважаючи на існуючі тенденції до створення повністю інтегрованих наглядових органів, ряд країн зберігають секторну структуру фінансового нагляду, причому Болгарія, Греція, Іспанія, Кіпр, Литва, Люксембург, Румунія, Словенія, Фінляндія використовують дану модель у чистому вигляді, а Італія, Португалія і Франція – частково (в цих країнах один наглядовий орган здійснює нагляд і регулювання двох секторів – банківського і фондового) (табл. 1).

Модель за завданнями (модель двох вершин) передбачає існування двох незалежних регуляторів, один з яких здійснює пруденційне регулювання та нагляд за фінансовими установами, а другий – відповідальний за встановлення правил та здійснення нагляду за діяльністю на фінансових ринках, захист прав інвесторів і споживачів фінансових послуг, а також вирішує питання, пов'язані з конкуренцією на фінансових ринках. Дану модель використовують лише чотири європейські країни: в повному обсязі у Нідерландах і частково в Італії, Португалії і Франції.

Модель єдиного нагляду передбачає фокусування усіх наглядових повноважень у руках єдиного наглядового органу – мегарегулятора, який виконує функції як пруденційного нагляду, так і захисту інвесторів. Виникнення органів уніфікованого фінансового нагляду за діяльністю банків, страхових компаній і учасників ринку цінних паперів є однією з найновіших тенденцій у розвитку системи регулювання діяльності світових фінансових ринків кінця XX – початку XXI ст. Вперше мегарегулятори були створені в Сінгапурі (1982 р.), в подальшому інтегрований фінансовий нагляд був впроваджений у країнах Скандинавії, пізніше – в багатьох європейських країнах, а також в Австралії, Китаї, Кореї, Японії та інших країнах. За даними досліджень Світового банку, на кінець 2004 року у світі існувало 37 органів інтегрованого фінансового нагляду [11]. На сьогодні дану модель використовують 14 країн Євросоюзу (Австрія, Бельгія, Великобританія, Данія, Естонія, Ірландія, Латвія, Мальта, Німеччина, Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія, Швеція).



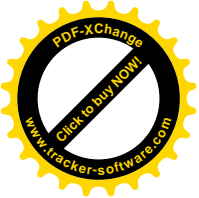
Таблиця 1

**Моделі наглядових систем за фінансовим сектором
у країнах ЄС за станом на 01.01.2007 [12]**

Країна	Модель наглядових систем			Кількість наглядових органів
	секторна	за завданнями (twin-peaks model)	єдиного нагляду (мегарегулятор)	
Австрія	*		x (2000)	1
Бельгія	*		x (2003)	1
Болгарія	x			2
Греція	x			3
Данія			x	1
Естонія	*		x (2000)	1
Ірландія	*		x (2003)	1
Іспанія	x			3
Італія	x	x		4
Кіпр	x			4
Латвія	*		x (2000)	1
Литва	x			3
Люксембург	x			2
Мальта	*		x (2000)	1
Німеччина	*		x (2000)	1
Нідерланди	*	x		2
Об'єднане Королівство	*		x (2000)	1
Польща	*		x (2003)	1
Португалія	x	x		3
Румунія	x			4
Словаччина	*		x (2003)	1
Словенія	x			3
Угорщина	*		x (2000)	1
Фінляндія	x			2
Франція	x	x		4
Чехія	*		x (2003)	1
Швеція			x	1

* Країни, що відійшли від секторної моделі нагляду.

Джерело: [12, с. 5].



Характеристику єдиного наглядового органу окремих європейських країн наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

**Характеристика єдиного наглядового органу
за діяльністю фінансового сектора в окремих країнах Європи [12]**

Країна	Назва єдиного органу, рік створення	Сфера фінансового нагляду			
		банківська діяльність	цінні папери	страху- вання	інші небанківські фінансові установи
Австрія	Financial Market Authority (FMA) (Нагляд за фінансовим ринком), 2002	+	+	+	+
Данія	Danish Financial Supervisory Authority (DFSA) (FINANSTILSYNET) (Управління з фінансових послуг), 1988	+	+	+	+
Естонія	Estonian Financial Supervision Authority (EFSA) (Управління з фінансових послуг), 1999	+	+	+	+
Латвія	Financial and Capital Market Commission (Комісія з питань фінансових ринків та ринків капіталів), 1998	+	+	+	+
Люксембург	Commission de Surveillance du Secteur Financier (Financial Sector Supervisory Commission – CSSF), 1999	+	+	-	-
Мальта	Malta Financial Service Centre (MFSA), 2002	+	+	+	+
Німеччина	Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin), 2002	+	+	+	+
Норвегія	Kredittilsynet, 1986	+	+	+	+
Об'єднане Королівство	Financial Supervisory Authority (FSA) (Управління з фінансових послуг), 1997	+	+	+	+



Продовж. табл. 2

Країна	Назва єдиного органу, рік створення	Сфера фінансового нагляду			
		банківська діяльність	цінні папери	страху- вання	інші небанківські фінансові установи
Словаччина	Financial Market Authority (FMA) (Нагляд за фінансовим ринком), 2002	-	+	+	-
Угорщина	Hungarian Financial Supervisory Authority (HFSA) (Управління фінансового нагляду), 2000	+	+	+	+
Швеція	Financinspektionen (Swedish Financial Supervisory Authority – SFSA), 1991	+	+	+	+

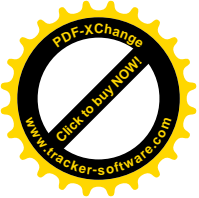
Джерело: [12, с. 7–18].

Вибір моделі нагляду за фінансовим сектором повністю покладається на уряд кожної країни, який повинен врахувати особливості державного устрою, політичного та економічного розвитку та фінансової архітектури.

У країнах, що розвиваються, фінансові системи перебувають на етапі становлення, фінансовий сектор є достатньо обмеженим щодо структури фінансово-кредитних установ та надання ними фінансових послуг. Тому функції нагляду та регулятора, а часто й мегарегулятора фінансового сектора виконують центральні банки.

Для країн з перехідною економікою функції регулятора фінансового сектора покладено на окремі наглядові органи, які, як правило, не мають достатньої самостійності і залежать від урядової політики. Хоча основні принципи кожного з міжнародних органів, що встановлюють стандарти фінансової діяльності, – Базельського комітету з питань банківського нагляду, Міжнародної асоціації органів страхового нагляду (IAIS) та Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) – наголошують на необхідності незалежності регулятора та надають опис характеристик, яким повинен відповідати такий регуляторний орган.

Для розвинутих країн характерним є створення мегарегулятора фінансового сектора. Це зумовлено причинами, що диктує ринок: ускладненням організаційної структури фінансового сектора, укрупненням фінансових інституцій, тобто об'єднанням фінансових посередників



у конгломерати та холдинги, які не можуть повною мірою бути підконтрольними окремому регулятору. Виникнення фінансових конгломератів стерло традиційні межі між банками, страховими компаніями, компаніями, що займаються цінними паперами, управлінням активами та іншими учасниками фінансових ринків, і наразі фінансові конгломерати володіють значною частиною фінансових активів. Складність у класифікації та регулюванні різноманітних фінансових продуктів і послуг значно ускладнює роботу спеціалізованих наглядових органів і посилює їх неспроможність в оцінці ризиків конгломератів і холдингів.

Домінування фінансових конгломератів відбувається на фінансових ландшафтах багатьох країн, в тому числі і в Україні. На вітчизняному фінансовому ринку функціонують 14 фінансових конгломератів Європи та США (табл. 3) [10, с. 6–37].

Таблиця 3

**Діяльність фінансових конгломератів Європи та США
у секторах фінансового ринку України [10, с. 36–37]**

Назва фінансового конгломерату	Сектори фінансового ринку		
	банківський	страховий	інвестиційний
Citigroup	+		
Societe Generale	+		
Credit Agricole	+		
Intesa Sanpaolo S.P.A.	+		
Allianz		+	
AIG		+	
AXA		+	
Generali		+	
Petr Kellner (PPF)		+	
GRAWE		+	
ING	+	+	
BNP Paribas	+	+	+
SEB	+	+	+
RZB-UNIQA	+	+	+

Джерело: [10].

Слід зазначити, що на вибір моделі нагляду суттєво впливає концентрація фінансового сектора. Країни з високим і середнім рівнем концентрації фінансового капіталу надають перевагу моделі єдиного



нагляду [7, с. 301]. Однак тенденція до утворення фінансових конгломератів на фінансових ринках різного розміру доводить, що об'єднані регуляторні органи можуть створюватися на різних стадіях розвитку індустрії фінансових послуг та отримувати позитивну незалежну оцінку міжнародних наглядових органів.

Необхідно зазначити, що моделі, в яких нагляд за діяльністю фінансового сектора країни виконується тільки мегарегулятором, зустрічаються досить рідко. Як правило, використовується змішаний підхід, у рамках якого поряд з мегарегулятором функціонують і спеціалізовані (галузеві) органи фінансового нагляду та регулювання.

Функції регулятора банківської системи в більшості країн світу виконує центральний банк. Необхідність державного банківського нагляду, контролю і регулювання банківської діяльності зумовлена суспільно-корисними функціями банків і підвищеною ризиковістю банківських операцій, що може призвести до банкрутства банківської установи та викликати ланцюгову реакцію в банківській системі в цілому.

Слід зазначити, що в деяких країнах функціонує єдиний регуляторний орган, відокремлений від центрального банку (Естонія, Латвія, Мальта, Угорщина), в інших – навпаки, центральний банк володіє всіма повноваженнями нагляду за діяльністю усіх учасників фінансового ринку, тобто виконує роль мегарегулятора (Словаччина, Чехія). В окремих країнах Євросоюзу центральні банки не мають прямих наглядових повноважень приймати остаточні рішення з питань нагляду за банківським сектором і не завжди є напряму залученими до пруденційного нагляду, але існують механізми, що гарантують їх участь у фінансовому надгляді.

Крім того, практично в усіх країнах ЄС між центральними банками і органами банківського нагляду (між окремими підсекторами та їх регуляторами) існує формалізована взаємодія задля налагодження ефективного комунікаційного та інформаційного зв'язку. У той же час кожна країна використовує власні методи в організації наглядового і регуляторного процесу у вигляді меморандумів про взаєморозуміння, спільних комітетів, спеціальних нарад, домовленостей про співробітництво, неформальних контактів, роботи в регіональних групах.

В Євросоюзі органи нагляду працюють у національному масштабі, їх функції є схожими, але все ж таки у кожного з них є своє бачення, що заважає проводити регулярний збір інформації про діяльність усіх національних регуляторів, своєчасно її аналізувати і спостерігати за загальним економічним кліматом у цілому. Тому європейська спільнота дійшла висновку щодо створення нової єдиної системи нагляду, основним напрямом якої має стати концентрація інформаційних



потоків і синхронізація дій окремих регуляторів. Основне питання сьогодні – наблизити політику усіх наглядових органів, спростити процес обміну інформацією та підвищити її оперативність.

В Україні на сьогодні існує множинна система органів регулювання у фінансовому секторі, структурована за видами фінансових установ. Функції банківського нагляду та регулювання виконує Національний банк України. Державне регулювання та нагляд за діяльністю небанківських фінансових установ – кредитних спілок, страхових компаній, недержавних пенсійних фондів та їхніх адміністраторів, ломбардів, трастових, лізингових та інших фінансових компаній відповідно до чинного законодавства здійснює Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг. Регулювання і нагляд за фондовим ринком України здійснює Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Національний банк України, Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України та Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України охоплюють своєю компетенцією як пруденційне регулювання відповідних фінансових установ, так і регулювання правил надання ними послуг.

Необхідно зазначити, що з усіх вітчизняних наглядових органів на сьогодні саме банківський нагляд є найбільш організованим, оскільки саме НБУ має найбільший досвід роботи, авторитет і політичну підтримку. Діяльність двох інших вітчизняних регуляторів перебуває на етапі становлення і супроводжується частою зміною законодавства, політичною нестабільністю, недостатньою політичною підтримкою з боку парламенту, сумнівною незалежністю при здійсненні регуляторної діяльності та обмеженою самостійністю, недостатнім рівнем прозорості діяльності, дефіцитом кваліфікованих кадрів і низьким рівнем заробітної плати, недостатньою забезпеченістю основними засобами, частою зміною інституційних рамок здійснення нагляду, що призводить до певних проблем в організації регулювання та нагляду за функціонуванням небанківських фінансових установ.

Ефективність існуючих вітчизняних наглядових і регуляторних органів залежить від їх активної взаємодії, про що вказано у Законі України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”: обмін інформацією, участь у прийнятті рішень, що готуються іншим регулятором, зустрічі керівників усіх трьох регуляторів для узгодження позицій з тих чи інших питань [9]. Як свідчить практика, проблеми у комунікаціях між існуючими органами регулювання та нагляду, зокрема нестача та/або низька якість статистичної інформації щодо ринків фінансових послуг, унеможливають чітке прогнозування



можливих ризиків у схваленні певних управлінських рішень та їх реалізації, низький рівень координації дій органів регулювання та нагляду [4, с. 16].

Досвід світової спільноти доводить, що проблеми координації зникають при консолідації нагляду “в одних руках”, тобто при створенні мегарегулятора. До факторів, які можуть прискорити вибір на користь створення єдиного регулятора, належать: взаємне проникнення різних напрямів фінансового бізнесу в результаті виникнення нових фінансових інструментів, за умовами якого комбіноване надання фінансових послуг стає домінуючою тенденцією; підвищення ролі небанківських фінансових інститутів і збільшення їх кооперації з банківським сектором, в результаті чого набувають загальних рис процедури ліцензування, нагляду і регулювання різних фінансових компаній; зміна якісних і кількісних характеристик ризиків, що виникають на фінансових ринках; консолідація бізнесу через процедури злиття і поглинання, створення на цій основі мегабанківських і мегафінансових структур [6, с. 14–15].

Однак існує застереження щодо передчасності сподівань, що мегарегулятор обов’язково вирішить проблеми, які не можуть розв’язати окремі регулятори: мегарегулятор не вирішує всіх проблем, він тільки може допомогти у їх вирішенні. Зміна структури регулювання сама по собі не гарантує ефективність нагляду і може бути спробою “щось зробити”, особливо після фінансової кризи, але це не обов’язково зачепить глибинні причини слабкості нагляду. Уніфікація нагляду за фінансовим сектором може підвищити ефективність і продуктивність регулювання за певних обставин, водночас у процесі становлення можуть виникати серйозні проблеми для нормального функціонування [2, с. 5].

Недоліками об’єднання наглядових органів вважають: загрозу створення регуляторної монополії; неврегульованість питань законодавчого і нормативного забезпечення наглядової та регуляторної діяльності; складність в об’єднанні різних регуляторних цілей і використанні єдиних інструментів, що ускладнює нагляд за різними типами фінансових установ і може спричинити конфлікт інтересів; неможливість одночасного надання всім установам однакового рівня захисту [7, с. 308]; низьку ефективність нагляду в перехідному періоді; небезпеку зниження ефективності нагляду через зменшення уваги до специфіки окремих секторів фінансової системи тощо [6, с. 15].

Враховуючи світовий досвід процесу створення об’єднаних наглядових органів за діяльністю установ фінансового сектора, його переваги й недоліки, можна прогнозувати консолідацію наглядових і регулятивних органів України в довгостроковій перспективі, оскільки на даному



етапі об'єднання органів фінансового нагляду не вирішить жодну з проблем, які стоять на сьогодні перед здійсненням нагляду в Україні. Навпаки, ситуація може лише погіршитися на невизначений час. Окрім цього, переваги, які таке об'єднання зазвичай дає, у випадку України будуть мінімальними, оскільки запропонований варіант об'єднання включає лише нагляд за послугами страхування та ринком капіталів [1]. Як зазначив голова ДКЦПФР України Дмитро Тевелєв, про створення мегарегулятора можна замислитися, коли будуть сформовані чітко регульовані ринки і сильні регулятори. Якість об'єднання дають тільки сильні учасники. На відміну від розвинутих країн, де ринки вже “склалися”, функція ДКЦПФР в Україні не тільки регулювати, а й формувати ринок. Коли існує урегульована законодавча база, міцна регуляторна база, тоді і виникає бажання об'єднати регулятори для того, щоб, наприклад, уніфікувати стандарти, скоротити бюджетне навантаження і т.д. У нашій системі ринок ще достатньо слабкий, є замкненим і спекулятивним, хоч і має перспективи [3].

Для удосконалення якості та ефективності наглядової діяльності в Україні вже зроблено певні кроки, але аналіз законодавства, яке регулює нагляд за фінансовими установами, свідчить про невідповідність міжнародним стандартам нагляду і регулювання у багатьох важливих аспектах і незабезпеченість необхідними повноваженнями та захистом органів нагляду.

Відсутність органу, відповідального за розроблення політики фінансового сектора, викликає існування розбіжностей у нормах законів, які регулюють різні складові фінансової системи. Зокрема, про це свідчить відсутність єдиного підходу у вітчизняній законодавчій базі до тлумачення термінів “регулювання” та “нагляд”, що негативно впливає на їх практичне втілення. Так, Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” поняття “регулювання” прирівняне за змістом до поняття “нагляд”. Відповідно до нього, регулювання – це нагляд і навпаки. Це також є причиною виникнення конфлікту інтересів у даній сфері діяльності, який виникає у результаті зосередження наглядових і основних регуляторних функцій в одних і тих же посадових осіб [4, с. 17].

Враховуючи це, вкрай актуальним на сьогодні є приведення до відповідності нормативно-правової бази щодо регулювання та нагляду за фінансовим сектором, оскільки така невідповідність ставить під загрозу домовленість, досягнуту з Євросоюзом щодо запровадження стандартів фінансового регулювання, та стає на перешкоді інтеграції в ринки капіталів країн ЄС [8, с. 23].



Позитивним моментом на сьогодні та як результат переходу від принципів нагляду за нормативами до пруденційного нагляду на основі системних ризиків є створення в структурі Держфінпослуг спеціального Департаменту пруденційного нагляду. З метою впровадження пруденційного нагляду за страховими компаніями, недержавними пенсійними фондами та кредитними спілками Держфінпослуг у липні 2010 р. затверджено Концепцію запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами [5].

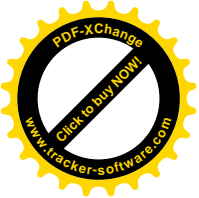
Запровадження пруденційного нагляду дасть можливість зміцнити небанківські фінансові ринки за рахунок запобігання системним ризикам; оптимізувати кількість фінансових установ (за рахунок виходу з ринку неплатоспроможних компаній); збільшити частку активів небанківських фінансових установ у загальній структурі активів фінансових установ; збільшити питому вагу сектора в структурі ВВП у довгостроковій перспективі; досягти транспарентності діяльності фінансових установ; збільшити довіру населення до небанківських фінансових установ.

Реалізацію концепції фахівці пов'язують з певними ризиками, та все ж таки впровадження нової системи нагляду за ступенем ризиковості фінансових операцій зорієнтує роботу регулятора на випередження, а не на постфактум.

Висновки. Отже, перед наглядом за діяльністю у фінансовому секторі України стоїть цілий ряд значних проблем, що погіршують якість фінансового посередництва та становлять серйозну загрозу стабільності фінансового сектора зокрема та фінансової системи в цілому. Вирішення зазначених проблем можливе через уніфікацію органів нагляду та регуляції, що потребує виконання ряду умов, яким має відповідати ефективна регулююча структура: визначення чіткої місії, незалежність і підзвітність регулятора; достатність ресурсів для ефективного виконання своїх функцій; гармонійне законодавче середовище і достатність повноважень при застосуванні санкцій. Процес переходу до єдиного органу нагляду та регуляції потребує ретельної оцінки політичної та економічної ситуації в країні, побудови організаційної структури органів нагляду, відповідної фінансової індустрії, виваженої політики та досягнення певної стабільності у фінансовому секторі.

Список літератури

1. Джуччі, Р. Нагляд за діяльністю у фінансовому секторі України: чи допоможе об'єднання наглядових органів? [Текст] / Р. Джуччі, Г. Герасим, І. Лахмунд. – Київ – Берлін : ІЕДПК, 2005. – 11 с.
2. Единый надзор в финансовом секторе. Д. Брайан Стайеруолт, BearingPoint, INC [Электронный ресурс]. – Центр микрофинансирования (МФИЦ) для Центральной и Восточной Европы и стран СНГ. – Policy Monitor. – № 9. – 2006. – Май. – 12 с. – Режим доступа : http://www.mfc.org.pl/images/pliki/pm9_rus.pdf.



3. Інтерв'ю агентству “Інтерфакс-Україна” голови ДКЦПФР України Д. Тевелєва [Електронний ресурс] / Інтерфакс-Україна. – 2010. – Вересень. – Режим доступу : <http://www.ssmc.gov.ua/ShowArticle.aspx?ID=3503>.
4. Консультації щодо підвищення ефективності регулювання та нагляду за фінансовим сектором в Україні [Електронний ресурс] / НБУ. Зелена книга. – К., 2010. – Травень. – 28 с. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/Publication/others.htm>.
5. Концепція запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами, затверджена розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 15.07.2010 № 585 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.yurist-online.com/laws/24811/>.
6. Матеріали засідання Комиссии по банкам и банковской деятельности Совета Российского союза промышленников и предпринимателей по конкурентоспособности и отраслевым стратегиям. Банковский надзор: каким ему быть? [Текст] // Деньги и кредит. – № 4. – 2007. – С. 7–19.
7. Науменкова, С. В. Розвиток фінансового сектора України в умовах формування нової фінансової архітектури [Текст] : монографія / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К. : Університет банківської справи ; Центр наукових досліджень Національного банку України, 2009. – 384 с.
8. Проект розвитку ринків капіталу. Оцінка підготовленості України до запровадження єдиного регуляторного органу [Текст] / Доктор Уна Макдоналд (СВЕ). – Київ, 27 липня 2006 року. – 66 с. – Режим доступу : <http://www.capitalmarkets.kiev.ua/download/assessment>.
9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України / Затверджений Верховною Радою України від 12.07.2001 № 2664-III. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Школьник, І. О. Вплив міжнародних фінансових конгломератів на розвиток фінансового ринку України / І. О. Школьник, В. М. Кремень // Фінанси України. – 2009. – № 9. – С. 34–42.
11. C'ha'k Martin, Podpiera Richard. Is One Watchdog Better Than Three? International Experience with Integrated Financial Sector Supervision [Text] / IMF Working paper № 57. – 2006. – 32 p.
12. Recent Developments in Supervisory Structures in EU and Acceding Countries [Електронний ресурс]. – ЕЦБ. October 2006. – 18 p. – Режим доступу : <http://www.ecb.int>.

Summary

The article is dedicated to research of the basic models of supervisory systems used in world practice, determination of their advantages, disadvantages and use of international experience to improve organization supervisory and regulatory systems of the financial sector of Ukraine.

Отримано 09.02.2011

Лук'янець, О.В. Реформування фінансового регулювання та нагляду для забезпечення стійкості фінансової системи України [Текст] / О.В. Лук'янець // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць.. - Суми: УАБС НБУ, 2011. - Вип. 31. - С. 177-188.